

KRISTAA ZALÊNNA

CHÂNGVAWN: “Nangni ûnau te u, bâwih ni lo tûrin koh in ni si a; nimahsela in bâwih nih lohna chu tisa tâna remchângah hmang suh ula, hmangaihna in rawng inbâwlsak tawn theuh zâwk rawh u” (*Galatia 5:13*).

SABBATH CHAWHNU

SEPTEMBER 2

Chhiar tûrte: *Rome 8:1; 8:4; 13:8; 1 Korin 6:20; Galatia 5:1-15; Hebrai 2:14, 15.*

PAULA chuan Krista Isuaa “zalênna” kan neih hi vawnhim tlat a pawimawh thu a sawi a (*Galatia 2:4*). Nimahsela “zalênna” a sawi rêng rêng hian eng laka zalênna chungchâng nge a sawi thin kan hria em? He zalênna hian eng thilte nge kan tel a, engtianga zau nge a huam? Huam loh chin a nei em? Kristaa zalênna leh dân hian eng nge inzawmna a neih le?

Hêng zawnha hrang hrangte hi chhân pahin Galatia khuua mîte chu thil hlauhawm lo thleng thei pahnih a hrilh a. A hmasa

zâwk chu dân zawm avânga felna hlawh chhuah tumna (legalism) a ni. Paula dodâltute hian an chet zia hmanga Pathian lawm hlawh an tum nasa hle mai a, chuvâng chuan bâwih kan nihna ata Krista chuan min chhuah zalên tawh a ni tih leh rinna avângin Kristaah chuan chhandam kan ni tawh a ni tih pawh hi an theihngihl phah thak rêng a ni. A pahnihna chu Kristan min leisak tawh zalênna hi dân bawhchhiat ngampat sawtna atâna hman tumna a ni ve thung a. He ngaihdân vuantute hi chuan zalênna leh dân hi thil inkalh tlat niin an ngai nia!

Dân zawm avânga felna hlawh chhuah tumna leh dân pawisak lohna te hi zalênna nêna inkalh tlat a ni ve ve a, a chhan pawh chutiang ngaihdân vuantute chu bâwiha an phuar beh ve ve vâng a ni. Galatia khuaa mîte erawh hi chu zalênna dika ding nghet tlat reng tûrin a ngên a, chu chu Kristaa anmahni ta dik tak a ni bawh a ni.

SUNDAY

SEPTEMBER 3

Krista chuan min chhuah zalên tawh

“Bâwih ni lo tûrin Krista chuan min chhuahtîr tawh kha, chutichuan ding nghetin bâwih nghâwngkawlah chuan tâng leh tawh suh u” (Galatia 5:1).

Sipai hotu-in a sipaite hnêna thu a pê ang deuh hian Paula pawh hian Galatia khuaa mîte chu Kristaa zalênna an neih tawh sa chu tlâwmsan mai lo tûrin a hrilh a. A tawngkam hman pawh a hriamin a khawng hle a, zawm loh ngam chi a ni lo hial ang. Chu tak chu a tum pawh a ni rêng bawh a. He lai châng hi a hma chiah thu leh a hnung chiah thu nêna inzawm chu ni tho mah se, a tawngbul (Grik) lamah chuan a lang chhumbung angreng viau mai a, chu chuan he lai châng bîk hi chu khawlaia hriattîrna târ chhuah ang deuha lang Chiang tûrin a duh a ni tih a tilang a. Kristaa zalênna tih hian a pum pui

thua Paula thil sawm tum hi a khâikhâwm a, chumi chu hloh mai thei dinhmunah Galatia khuaa mîte an ding mêk a ni.

Galatia 1:3, 4; 2:16; leh 3:13 te hi chhiar la. Hêng châng hrang hrangahte hian eng ang tehkhin thute nge hman a nih a, chûngte chuan engtiangin nge Kristan min tihsak tawh chu hrethiam thei tûrin mi an puih sawi rawh.

Paulan “bâwih ni lo tûrin Krista chuan min chhuahtîr tawh” (*Gal. 5: 1*) tih thu a sawi hian a rilru-ah tehkhin thu dang a awm tih a lang a. A ãawngkauchheh hrim hrim pawh hian bâwih nihna ațanga mi tu emaw chhuah zalen a nih dâwna an ãawngkam hman ãhin nên inanna thui tak a nei a. Bâwihte chuan dikna chanvo an neih ve tlat loh avângin pathianin an zalêna a leichhuahsak ãhîn nia ngaih a ni a, chumi chhân lêt nân chuan zalên ni tawh tho mah se, pathian ta a ni zui tawh thung dâwn a ni. A tak takah chuan hetiang hi a ni hran chuang lo va; a zalêna atâna temple sum bâwma pawisa petu chu pathian ni lovin amah bâwih tho kha a ni tlat. Delphi khuaa temple, Pythian Apollo tâna an saka thuziak chi hrang hrang sâng dâwn lai an hmuhchhuahah chuan hei hi a lo tel ve a: “Zalêna atân, hmeichhe pakhat, a hming Nicea-i chu Pythian Apollo-an Amphissa khuaa awm Sosibus-a hnên ațangin a lei a. . . . Apollo-a hnêna pawisa petu tak erawh chu Nicea-i hi a ni” tiin. He thuziak 201 B.C. ațanga 100 A.D. inkâr vêla mi a ni.—Ben Witherington III, *Grace in Galatia* (Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing Company, 1998), p. 340.

He thuziak leh Paula ãawngkam hmante hian inan êm êmna an neih rualin, danglamna lian tak pawh an nei tho bawk a. Paula tehkhin thu hmanah kha chuan phuahchawp thil engmah a awm ve lo. Tlan chhuah kan nihna man hi keimahni’n kan pe lo va (*1 Korin 6:20; 7:23*). Keini pêk zawh rual loh khawpa sâng a ni. Keimahni mai chuan inchhandam thei ziazâng kan

ni lo; mahse Isua a rawn inrawlh a, keimahni'na kan tih theih loh chu min rawn tihsak ta. Kan soal man chu a pe tawh a, thiam loh chang kan nihna lak ata min chhuah zalên ta a ni.

Nangma nun kha en la. Nangmah leh nangmah kha inchhandam thei niin i inhria em? I chhâna chuan Isuaa zâra i neih chu lawm nachâng hre hle tûr i nihzia a hrilh che em?

THAWHTANNI

SEPTEMBER 4

Kristiante zalênna neih chu eng nge ni?

Paulan zalênnaa din ngheh tlat tûr thu a sawi hi thil mal din ngawt a ni lo va. Hemi hma hian thu pawimawh tak sawi hmasak a nei a, chu chu: “Krista chuan min chhuahtîr tawh” tih hi a ni. Eng vângin nge Kristiante chu an zalênnaah an din ngheh tlat a ngaih le? A chhan chu, Kristan a chhuah zalên tlat tawh alâwm! Tawngkam danga sawi chuan kan zalênna hi kan tâna Kristan thil a tih tawh rah chhuah a ni kan ti thei ang.

He thu dik tak hi Paula lekhathawn dangah pawh kan hmuh fo thin fuihna (*1 Korin 6:20; 10:13, 14; Kolosa 2:6*) thuin a zui ve leh a. Entîr nân, Rom 6-ah chuan Kristaa kan nihna chungchâng thu dik eng emaw zât a sawi a, “Kan mihring hlui chu a hnênah khenbehin a awm ve ta” (*Rom 6:6*) tih ang te hi. Hethiang thu a sawi avâng hian an zawm ngei ngei tûr fuihna thu, “Chuvângin in taksa duhzâwng in zawmna tûrin in taksa thi theiah chuan sualnain ro rêl suh se” (*Rom 6:12*) tih ang chite hi a sawi thei ta rêng a ni. Chanchin tha nêna inrem nun chuan Pathian fate kan ni tih tihlanna atâna thil eng emaw tih tumna phurrit a phur ve lo va. A fate kan nih tawh sa reng avângin kan thil tihte hi kan ti a ni mai zâwk.

Eng lak atângin nge Krista chuan min chhuah zalen tawh le?
*Rome 6:14, 18; 8:1; Galatia 4:3, 8; 5:1; Hebrai 2:14, 15.*_____

Kristian nun sawifiah nâna *zalênna* tih thumal hi Thuthlung Thar lehkhabu dangte zawng aiin Paula lehkhathawnahte hian kan hmu tam a. Paula lehkhathawnahte han *zalenna* tih thumal leh a tlukpui thumal dangte hi vawi 28 lai a lang a, chutih laiin hmun dangah chuan vawi 13 chauh a lang ve thung.

Paulan *zalênna* tih a sawi hian eng nge ni sawi a tum ber ni le? A hmasa berin hmuh theih loh thu mai ang hi chu a ni lo phawt a. Politic thila *zalênna* emaw, economic thila *zalênna* emaw, mahni duh ang anga nung thei tûra *zalênna* emaw ang hi chu a kâwk lo bawk. Chutiang chu ni lovin, Isua Krista nêna kan inlaichînnaa inngat *zalênna* a ni a. A chheh vêl thu han en pawh hian heti laia *zalênna* Paulan a sawi hi chu dân zawm châwi vâwng taka Kristianna kalpui tumna bâwih leh thiam loh chântîrna aţanga *zalênna* a ni tih a lang a; mahse kan *zalênna* chuan chumi lo pawh chu thil dang tam tak a huam. Sual aţanga *zalênna* te, chatuana boralna aţanga *zalênna* te leh Setana lak aţanga *zalênna* te pawh a keng tel vek a. “Isua Krista tel lo chuan mihringte hi bâwih ang chauh kan ni a – dân bâwih, khawvêl thununtu thil ţa lo hrang hrang bâwih, sual, tisa leh Setana bâwih kan ni. Hêng min phuar bet tlattute hi tichat vek tûrin Pathian chuan khawvêlah a Fapa a rawn tîr a ni.”—Timothy George, *Galatia*, p. 354.

Eng thilte lakah nge bâwih i nih ve le? Galatia 5:1 hi hi vawng (bye-heart) la, Kristaa *zalênna* i neih chu i nunah a taka i lo chan theih nân Pathian hnênah i dîl dâwn nia.

THAWHLEHNÎ

SEPTEMBER 5

Dân zawm avânga felna hlawhchhuah tum hlauhawmna (*Galatia 5:2–12*)

“Ngai teh u, kei Paula hian in hnênah” tih ţawngkama hmanga bul a ţan dânah hian Galatia 5:2–12 a sawi tûr hi a pawimawh hle tih a tilang a. Fiamthu a thawh kual lo tih a Chiang khawp mai bawk. *Ngai teh u* tih ţawngkam a hmang

hian a lehkhathawn lo chhiartute chu an rilru zawng zawng pe-a a thil sawi lo ngaichâng tûra a sâwm mai bâkah, tirhkoh a nihna anga a thuneihna pawh a hriattîr nghâl a. Jentail-te chuan chhandam an lo nih ve theih nân serh an tan kher lo ngai ta ang sela, chumiina nghawng hlauhawm tak a neih tûr chu an hriat tel a ngai a ni tih hrethiam tûrin a duh a ni.

Galatia 5:2–12 chhiar la. Serhtan chungchânga Paula vaukhâna thu chu eng nge ni? _____

Serhtan avânga Pathian lawm hlauh tumnain nghawng ða lo a neih hmasa ber tûr chu dân zawng zawng zâwm vêk tûra min phût tlat mai hi a ni. Châng 2-na leh 3-naa Paula thil sawiah hian ðawngkam hman kî-kâwi (wordplay) ða angreng tak a awm a. Chutianga an tih avâng chuan Krista tân sâwtña (Grik, *ophelesei*) engmah a awm hran lo va; dân zawng zawng zawm an bat (Grik, *opheiletes*) phah mai mai zâwk dân a ni. Dânin a sawi ang taka nung duhte chuan an duh lai lai ringawt ni lovin, a zavaia an zawm vek a ngai dân a. A zaiwaiin an zâwm vek a nih si loh chuan a zavaia an zawm loh vek law law a ngai thung ang.

A dawt lehah chuan, Krista lak ata “tihhran” a ni dân bawk. Thiltih avânga thiam chan tumna hian Pathianin Kristaa thiam min chantîrna hi a hnâwl tlat a. “A pahnihin i nei kawp thei lo. Krista nei chung chutah mahni ka inchhandam thei lo tih pawm a, chutah serh tan ni leh ta a, nei thei taa inchhâl hi thil theih a ni lo.”—John R. W. Stott, *The Message of Galatia* (Leicester, England: Inter Varsity Press, 1968), p. 133.

Paulan serh tan a dodâlna chhan dang leh chu thlarau lam ðatna a dân tlat vâng a ni. Chutiang chu a nihzia sawi fiah nân intlânsiak mi pakhat, tuang taka a tlân par par laia kawng laka mi tuin emaw a tlânna tûr a lo dânsak ang hi tehkhin nân a hmang a. Heti laia “dân” (*châng 7-na*), tia an lehlin thumal

hi sipaiho ɽawngkam a ni a, hmêlmaten hma an rawn sâwn zêl loh nâna an lo kalna tûr kawng emaw, lei emaw lo tichhia tih sawina atâna an hman ɽhin a ni nghe nghe.”—*The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 978.

A tâwp berah chuan, serhtan hian Kraws bawhchhiatna a la kiang tlat. Engtin maw a lâk kian? Serhtanna hian nangmah leh nangmah i inchhandam thei tih a kâwk a; chu chuan chapona a neihtîr ɽhîn che a ni. Kraws thuchah erawh hi chu mihringte chapona nêh chuan inhal tak a ni a, a chhan pawh Kristaa inngat pumhlûm ɽhak kan nihzia kan hriat a ngaih vâng a ni.

Hêng mîte hian serhtan an sawi mawi luih tlat reng avângin Paula pawh a thinrim hle mai a, chuvâng chuan anmahni zâwk chu intan fithla lâw lâw mai se a duh hial! A ɽawngkam hman pawh hi a dêngkhâwng hle mai; mahse hemi chungchânga a ngaihdân dik tak chu a tilang chiang hle.

NILAINI

SEPTEMBER 6

Dân bawhchhiat phalna ni lovin, zalênna zâwk (*Gal. 5:13*)

Galatia 5:13 aɽang hian a thu khel a dang ta daih a. A hma zawng kha chuan a thuchah puana a Pathian thupui lam a chhui ber a, tûn aɽang erawh chuan Kristian nunchang chungchâng a khel ve ɽan dâwn ta a ni. Thiltih avânga chhandam ni lote chu engtin nge an nun ang?

Galatia khuaa ringtuten ti ve lo se Paulan a duh êm êm zalenna hman sualna kha eng nge ni? *Galatia 5:13.* _____

Paula hian khawngaihna leh ringtuten Kristaa zalênna an neih thu a sawi uar êm êm hi mi ɽhenkhat chuan a awmzia dik tak an lo hrethiam lo palh thei a ni tih a hre chiang hle a (*Rome 3:8; 6:1, 2*). A buaina chhan chu, Paula hril chanchîn ɽha kha

a dik lo lam ni lovin, mihringte hi mahni nuam tihzâwng ûm ta rêng rêng kan nih hlawm vâng zâwk a ni. Khawvêl chanchin kal tawh kan chhui kîr chuan, khawpui leh hnam hrang hrangte sualna khura an tlûk luhna chhan chu mahni inthununna an nei loh vâng a ni tlângpui zêl a. Mahni nuam tih ang anga awm duh lo hi kan awm rêng rêng em le? Chuvâng tak chuan a nia Paula pawhin Isua zuitute chu tisa thila inhmang lo tûra a ngên rêng ni. Chumi letling chiaha awm zâwk tûr chuan a duh a, chu chu “hmangaihnaa rawng inbâwlsak tawn” a ni. Hmangaihna avânga mi dangte rawngbâwlsaktu chuan mahni inthihtîrna, tisaa thihna hmang chauhin chutiang chu an ti thei a ni tih an hria a. An tisa duh dân anga awmte chuan mi dangte rawng an bâwlsak ve ngai lo.

Chuvângin Kristaa kan neih zalênna hi khawvêl bâwih nihna *ațanga* zalênna ringawt a ni lo va, rawngbâwlna thar, hmangaihna avânga mi dangte rawngbâwlsak thîn *tûra* kohna pawh a ni tel bawk. “Dâltu engmah awm lova mahni thenawm khawvêngte hmangaihna, thuneihna chan leh dinhmun sâng ûmna avâng ni lova, mi dangte tân inhman duh theuhna ațang zâwka khawtlâng nuam tak din theihna remchâng a ni.”—Sam K. Williams, *Galatia* (Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1997), p. 145.

Keimahni hi Kristian kan nih avâng leh tûnlai Bible lehlin hrang hrangten an dah dânin a zir loh (?) avâng hian Galatia 5:13 thuin Galatia khuua ringtu awmte a den tûr tak kha kan hriatthiam loh phah thîn a. A hmasa berin, a Grik țawng hman hi chuan hetiang rawngbâwlna min neihtîrtu hmangaihna hi chu mihringte hmangaihna pangngai ang hi ni lo tih a tilang a – mihringte hmangaihna hi chu thudelhkilh awm a nih fô thîn avângin chutiang chu min tihțîr thei lo hrim hrim bawk a. Heti laia hmangaihna a tih hian Thlarau Thianghlim kaltlang chauha kan dawn Pathian hmangaihna a kâwk a (*Rome 5:5*). Thil mak deuh mai chu, “rawngbâwl” tia lehlin thumal hi a Grik țawngah chuan “bâwiha awm” tih sawihna thumal tho kha a ni.

Chuvângin kan zalênna hi mahni thu thua awm tawh tûra zalênna ni lovin, Pathian hmangaihna behchhana mi dangte bâwih ni tawn theuh tûra zalênna a ni zâwk a ni.

Kristaa i neih zalênna kha thil sual tê tham deuh hlek chu tih a pawl lêm loh tih ngaihdân nei phah nân i lo hmang ve thîn tawh em? Chutiang ngaihdân neih chu eng nge a that lohna awm?

NINGÂNĪ

SEPTEMBER 7

Dân thu zawng zawng chu zâwmin (*Galatia 5:13–15*)

Engtin nge Galatia 5:3-a dân thu zawng zawng zawm vek a sawi hnâwmna hi Galatia 5:14-a a sawi mâwi leh si-na nên hian kan sawi rem theih ang? Rome 8:4; 10:5; 13:8; Galatia 3:10, 12; 5:3, 14 te pawh en la._____

Mi tam tak chuan dân thu zawng zawng zawm vek a sawi hnâwmna leh a sawi mawina te hi thil inkâwlkalh tak, dik ve ve thei tho ni bawk si ang chi hi niin an ngai a. Mahse a ni lo. Paula hian Kristian nun leh dân inlaichinna sawi fiah dân kawng pahnihte inan lohna târlan nân he tawngkam hi a hmang ve ve tih hriat tûr a ni a. Entîr nân, Kristiante chuan dân an zâwm tûr a ni ti anga sawina rêng rêngahte hian “dânin a phûtte ti” tih angin a sawi ngai lo rêng rêng a. He tawngkam hi chu dân hnuaia awmte leh dânin a phût thilte “ti-a” Pathian pawm tlâk nih khêlte nungchang sawi nân chauh a hmang thîn a ni.

Mahse hetiang a kan sawi avâng hian Kristaa chhandamna lo neite chuan dân an zâwm lo kan tihna erawh a ni lo. Paula pawhin dân an “zâwm famkim” niin a sawi a. A sawi awmzia chu, Kristian nungchang dik tak chu dânin a phûtte pawns lam lang theia “tih” ang mai lo deuh hi a ni a tihna a ni zâwk. Paula hian “tifamkim” tih tawngkam a hmang a, a chhan pawh a tih a tih aia thûk daih zâwk a nih vâng a ni. Hetiang thuâwihna hi chu Isua Kristaa zung kaih tlat a ni a (*Mat. 5:17*). Dân

thlauhthlâkna a ni lo va, hmangaih tûra dân sawi hnâwmna lah a ni hek lo; ringtuten dân zawng zawngin a tum dik tak leh awmze dik tak an lo hriat theihna tûr a ni zâwk a ni.

Paulan dân awmze famkim hmuh theihna tûr a sawi chu khawiah nge a awm le? *Leviticus 19:18; Matthaia 19:19; Marka 12:31, 33; Rome 13:9; Jakoba 2:8.* _____

Paula hian Leviticus 19:18 thu a sawi chhâwng chu ni tho mah se, a sawi chhâwn chhan tak erawh chu Isua pawhin a lo sawi chhâwn ve tawh vâng a ni a. Amaherawhchu, Isua kha Juda sakhaw zirtîrtute zînga dân thu zawng zawng khaihkâwmna atâna Leviticus 19:18 thu hmangtu awm chhun a ni lo va. Isua pian hma daiha mi, Rabbi Hillel-a pawhin ti hian a lo sawi tawh a: “Nangma ngaiha huatthlala chu i vêngte chungah pawh ti bîk suh; chu chu dân thu zawng zawng khaihkâwmna a ni” tiin. Mahse Isua thlîr dân erawh a dang khawp mai (*Mat. 7:12*). Dân thu zawng zawng zawm vek a sawi mâwi a ni mai lo va, dân leh hmangaihna te hi thil inrem lo a nih loh dân pawh a târlang nghâl baw. Hmangaihna tel lo chuan dân hi thil ruak leh khirh tak a ni ringawt a; chutiang bawkin dân tel lo chuan hmangaihna hian kalna tûr lam a nei lo hrim hrim baw a ni.

Mi dangte hmangaih nge awlsam zâwka Thu Sâwm Pêk zawm? Eng vânga awlsam zâwk nge a nih? I chhânna chu in pâwlah i sawi dâwn nia.

ZIRTÂWPNI

SEPTEMBER 8

Ngaihtuah zui tûr: “Rinna dik tak chu hmangaihna vânga tih a ni fo va. Kalvari i en chuan Isua thihna kha i tih tûrte ti lo tûra i rilru tihngawihna emaw, tihmuthilhna emaw ni lovin, Isuaa rinna nei tûra chawp thotu che a ni zâwk tih i hmu ang, chu rinna chuan mahni hmasialna chirhdiak lak ata kan thlarau

a silfai dâwn a ni. Rinnaa Krista kan vawn chiah hian kan hna chu a inṭan ve nghâl a. Mi tin hian chîn ṭhan ṭha lo leh tenawm tak tak kan nei vek a, chu chu indona hautak tak hmanga hneh a ngai a, rinnaa do kan mamawh vek bawh. Mi chu Krista zuitu a nih chuan a bak hlak reng thei tawh lo va, a thinlung a sak thei tawh hek lo va, mi dangte hriatthiamna nei miah lo lah a ni thei tawh lo bawh. A thil sâwi dân a nê̄m thlap tawh ang a. Mahni inngaih ropuina leh indah sâ̄na ang chi engmah a nei thei tawh lo bawh ang. Mi dangte chaldelh deuha thil sawi a chî̄nte a bân̄san tawh ang a, ṭawngkam hriam leh dêngkhâwng pawh a hmang tawh ngai lo bawh ang.

“Hmangaihna hnathawh chu rinna thiltih aṭanga lo chhuak a ni a. Bible-in sakhua dik a sawi chu thil ṭha tih chhunzawm reng a ni. “Chutichuan in ê̄ng chu mi mit hmuhin ê̄ng rawh se, chutichuan in thiltih ṭhate an hmu ang a, in Pa vâna mi an châwimâwi thei ang.” ‘Hlau leh khûr chungin nangmahni chhandamna thawk chhuak rawh u; ama lâwmzâwng atâna tih tum tûr leh bei tûra nangmahnia thawktu chu Pathian a ni si a.’ ‘Thil ṭha tih kawngah ṭhahnem kan ngai hle tûr a ni a, chuvâng chuan thil ṭha ti tûrin fimkhur rawh u. Thu hretu rinawm leh dik taka chuan ‘I thiltihte ka hria’ tiin a sawi si a. “Kan thiltihte hian anmahni mai chuan chhandamna min thlensak dâwn lo tih hi chu thu dik ni tho mah se, Krista nê̄na pum khat min nihtîrtu rinna chuan thil ṭha ti tûrin min chawk tho dâwn tih pawh hi thu dik tak a ni bawh (MS 16, 1890).”—Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 1111.

Sawi ho tûrte:

①Ningani zirlaia zawhna hnahnung zâwk in chhâna kha en nawn leh ula. Mi tam berin chhâna awlsam zâwk nia an hriat chu eng nge ni a, eng vânga awlsam ti zâwk nge a nih? I chhâna chuan dân tihfamkim awmzia chungchânga thu dik pawimawh tak takte chu eng nge a hrilh che?

❷ Rinna chuan hmangaihna hna a thawk niin Paula chuan a sawi a. Eng nge a sawi awmzia ni le?

❸ Kristaa zalênna chu sual tih ngampat phah nâna hman chungchâng hi ngun takin ngaihtuah la. Eng vângin nge chutiang atâna hman mai chu a awl viau? Chutianga kan hmana kan aw hmai theihna thang hlauhawm tak chu eng nge ni? (1 Johana 3:8.)

KHAIKHÂWMNA: Zalênna tih thumal hi chanchin tha awmzia hrilhfiahna atâna Paula tawngkam hman rim ber pakhat a ni a. Chu chuan khawvêl sal kan nihna atanga kan zalên theih nâna Kristan thil min tihsak tawh leh Kristian nun kawng zawh tûra koh kan nih dân te a huam a. Mahse kan zalênna chu dân zawm avâng a felna hlauhchhuah theih emaw tih nân emaw, duh ang anga nun hman a paw tawh lo tih phah nân emaw kan hman loh nân kan fîmkhur hle erawh a ngai. Krista chuan keimahni rawng kan bâwl theihna tûr ni lovin, kan thenawm khawvêngte tâna rawng kan bâwl theihna tûr zâwkin zalênna min pe a ni.

INSIDE STORY

ZÎNGA HLIMNA

AARY chuan tap chungin a fapa sên tê chu kawngpui kamah a âwi a. A fapa hi a pian tîrh atangin a dam lo va, doctor hrang hrang a râwnpui tawh a, mahse khuh natna a vei chuan a kiânsan thei mai sî lo. Tûm hnih chu hospital-ah a awmpui tawh a, mahse damdâwi chak tak tak an pêk pawhin a sâwt thei sî lo. Doctor an râwn hnukung ber chuan naute âwm chhûng enfiah a, X-ray ti tûrin a râwn a; mahse chutiang tihna tûr pawisa an nei zo bawk sî lo a ni.

A pasal mistiri lah chuan thla thum chhûng chu inhlawhna tûr a hmu thei bawk sî lo. An inluah man leh eitûr lei nân pawisa chêng sâng tam tak an pûk tawh a. Beisei bo hlên an hria a. A pasal pheih chu a rilrû a mangang tak zet a; chhûngkaw

châwm zo lo niin a inhria a ni. Kawng dang a hriat ngang sî loh avângin mahni intihhlumte a ngaihtuah rum rum a. Intihhlum mai a rawt tâkah chuan a nupui chu a thinrim lê mai a; mahse an harsatna tawh a zual zêl tâk sîah chuan ‘kan intihlum phiar mai dâwn em maw ni tak le?’ tiin a ngaihtuah vê hial a.

A fapa a khuh nasat lutuk avânga Mary a’n harh chuan, an ðhenawm Madesh-i an in lam pana lo kal chu a hmû a. Mary mittui tâl chu a hmuhin a ding chawih a, “Engti zia ta nge ni le?” tiin lainat hmêl takin a zâwt a.

Mary chuan, “Daniela hi, a dam thei sî lo, pawisa lah kan nei bawk sî lo,” tiin a hrilh a. Madesh-i chuan Mary harsatna tawh chu a hrethiam a; ani hian a rawn tlawh fo va, ðanpui dân kawng pawh a lo dap fo tawh ðhîn a ni. Ani chuan an chhûngkaw tân ðawngðaina a hlân a.

“Mangang lutuk duh suh u. Kan LALPA Isua hian a ðanpui thei che u a ni. Hawh u biak inah kal ila, kan pastor-in a ðawngðaisak dâwn che u nia,” tiin a sâwm a. Chû chu Sabbath tûk a ni a, Madesh-i hi inkhâwm tûra lo kal a ni.

Mary chuan eng mah a sawi lo. A mittui chu a hrû a, Madesh-i chu a zui ta nghâl a. Biak in an thlen chuan, pastor chuan ðha takin a lo dawngsawng a. Madesh-in Mary harsatna dinhmun a hrilh chuan, Mary hnênah chuan inkhâwm bânah a fapa tân ðawngðaisakna bîk a neihpui tûr thû a hrilh a.

Mary chu ngâwi rengin Sabbath Sikul thu zir chhûng zawng a ðhû a, chutiang inkhâwmna angah chuan a la tel ngai lo. A fapa Daniela chu a malchungah a mu siâi siâi a. Pastor sermon sawi pawh chîk takin a ngaihlâ a, a fapa tân chuan eng damdâwi tak pê ang maw tihte a ngaihtuah bawk a.

Thuhril inkhâwm an bân chuan, Mary chuan ðhutthlênga ðhûin a nghâk reng a. Pastor-in member-te a thlah zawh chuan biak in chhûngah lo lûtin, Mary bulah chuan a lo ðhû a. Daniela chungah chuan a kut nghatin, Pathian tihdamna leh an

chhûngkaw tâna A thiltihtheihzia entîr tûrin a dîl a. Tichuan pastor chuan thlâi damdâwi awmna envelop chu Mary hnênah a pê a, khawizû emaw tui nêen emawa chawhpawlh a, a nautê chu intîr tûrin a hrilh a.

An hâwn kawngah chuan Madesh-i chuan Mary chu a fuih sauh sauh a. Mary-te in an thlen chuan, khawizû an neih loh avângin Madesh-i chuan thlâi damdâwi leh tui lum a chawhpawlh a. Thîrfianin Daniela chu an intîr a. Madesh-i chuan a ãawngtaisak hnûin a hâwnsan ta a ni.

ƆHÛ MI tlâi chuan pastor-te nûpâ chuan Mary-te chu an tlawh a, mahse amah Mary chu a lo awm lo hlauh va. A pasal Samy-a chu khawhar takin a lo thû a. Pastor hnênah chuan chumi chawhnu lamah chuan a nupui Mary nêen sum thû-ah an inhauh thû a hrilh a. Samy-a chuan thil awmdân zawng zawng chu hrilhin, an mangan êm vânga intihhlum zâi an rêl tâk thûte a hrilh ta zêl a.

Samy sawi dân chuan kohhran kûtpui hmannahte pawh an tel a, mahse Pathian chênchilh nih inhriatna rêng rêng an chang lo va. Biak inah mithianghlimte limte pawh a siam a, mahse tûnah an mamawh belh tawh sî lo va, inhlawhna pawh a nei ta lo a ni tihte a hrilh bawk a.

Pastor leh a nupui chuan ãha takin a thusawi chu an ngaithlâ a. Lainat tak chungin, chutianga mahni intihhlum chu harsatna chinfelna kawng a nih loh thû thiam takin an hrilh a. Pathian rinchhan tlat zâwk tûr leh, Pathian lo chêtna tûr hmun kiân leh tûrin an ti bawk a. Samy-a chu a rilrû a mangan êm avângin tih ngaihna dang a hre tawh ngang lo. Pastor leh a nupui chuan eng beiseina nge an nunpui hriat a duh a. Dârkâr thum chhûng lai an tîtî zui a, Bible aãangin Pathian hmangaihna thûte an kawhnmuh a. Samy-a chuan Pathian leh A hmangaihna chungchângah zawhna a ngah hlê mai. Pastor chuan Samy-a leh a nupui Mary bâkah, eizawwna tûr hnâ a hmuh theih nân a dîlsak a. Pastor-te nûpâin an hâwnsan dâwn chuan, a tûka lo lêng leh ngêi tûrin Samy-a chuan a sâwm zui ngêl a.

A tûk tlaia pastor a lo lên leh chuan, Mary chu a fapa nê an lo awm a, Samt-a pawh hlim takin a lo nui thei tawh a ni. Hlim takin, pastor hnênah chuan chûmi tûk chuan contractor pakhat lo lêngin hnathawk tûrin a rawn sâwm tih thû a hrih a. Chawlhkâr eng emawti chhûnga a vawi khatna atân Mary pawh a kiâi ve sak a ni. Tûnah chuan mi danglam hlauh an ni ta, Sabbath nîa pastor-te nûpa lo lên laia lungngaihna chhûmpui zîn hnan chhûngkua ang kha an ni tawh lo!

A hnûa pastor a va lên leh chuan, Mary chuan hlim takin a lo dawngsawng a. “Daniela pawh a lo dam vê tâ! A khuh pawh a ziaawm tawh khawp mai,” tiin a lo hrih chûl a. Nî tam a liam hmâin an fapa pawh chu naupang dang ang bawkin a infiam vê thei ta a ni.

Madesh-i bâkah, pastor leh a nupui chuan anni chhûngkua hi an tlawh zui reng thîn a. Danglamna lo awm chho zêlte pawh an hmû a. Nûpa inhâu reng mai leh, intihhlum tum ut ut reng mai thîn kha, tûnah chuan Bible chhiar leh tawngtai dîn thîn an ni ta. Pastor-in Bible zirna a neihpui pawhin an thenawmte hi an lo sâwm belh a. A châng chuan mi 25 laite nê Bible an zir ho thîn a ni.

A hnû thla thumah chuan Mary leh Samy-ate nûpa chuan baptisma an chang a. An thiante pawh rawn zâwm vê tûrin an sâwm a. A hnû deuhah chuan an thiante zînga mi parukin baptisma an chang vê leh a. Adventist mi rinawm takte tawngtaisakna an dawn a chinah khân Samy-a hian inhlawhna tûr a hmu zui ta char char a. Kâr tin hian sâwmapakhat leh thawhlawm dang atân Rs 100 hi chu an rawn thawh theih ziah a. Anni nûpâ pawh hi Pathian malsâwmna chungah an lâwm hlê a ni.

Samy (Arockyasamy) leh Mary Arokya-te hi India chhimlam Trichy-a member phûr tak an ni.